

Búcsú Tarcai Zoltántól

...”Összettem két kezemet, úgy kértem jó Istenemet: Én Istenem, adjál szállást”...

(Kodály)

Vannak életünkben olyan pillanatok, mikor azt mondjuk: nehéz megszólalni..., még inkább: pótolhatatlan veszteség ért bennünket... Most ilyen helyzetben vagyunk számosan, akik ismertük, tiszteltük, becsültük, szerettük Tarcai Zoltánt, a Nyíregyházi Főiskola nyugalmazott tanszékvezető tanárát, a karnagyot, a Magyar Kodály Társaság országos elnökségének tagját és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tagcsoportjának elnökét, a KÓTA volt megyei titkárát, a minden zenei értékre odafigyelő fáradhatatlan szervezőt, az őszinte, jó szándékú tanácsadót, az igazi barátot, aki életének 80. évében 2009. december 26-án elhunyt.

Hogy mit jelentett Ő Kodály Zoltán álma: az „Éneklő Magyarország” megteremtéséért itt a „végeken”, azt volt tanítványainak ezrei, a népzenei-, a kórusmozgalom és a hangszeres zene éltetőinek és a komolyzene barátainak sokezres tábora tudja igazi mélységében felfogni. Fél évszázaddal ezelőtt, mikor a maga szerénységével megérkezett Nyíregyházára, hangyaszorgalommal kezdte előbb középiskolás, majd tanítóképzős, végül főiskolás tanítványaiban elhinteni azt a magot, amit nagy tanítómesterünktől tanult és meggyőződéssel hirdetett: „Az ének szebbé teszi az életet, az éneklők másokét is”. Kiváló karvezetői felkészültsége, esztétikus vezénylési technikája, a dalosait megnyerni tudó emberi magatartása biztosíték volt arra, hogy buzgó fáradozása sokakat tartósan, sőt véglegesen megnyerjen a dalos-mozgalom számára.

Igazi értékei akkor váltak szélesebb körben ismertté, mikor átvette a - kezdő lépéseit korábban nem a legkedvezőbb körülmények között megteendő - **Nyíregyházi Pedagóguskórus** irányítását. Szinte szárnyakat kapott az együttes, s példa lett megyénk számos, abban az időszakban alakuló kórusa számára. Ehhez azonban kivételes szervezőképességére is szükség volt. Hamar felismerte a megye akkori adottságait, s gyümölcsöző kapcsolatot tudott kialakítani a Megyei Művelődési Központ főhivatású zenei munkatársával, a minden értékes kezdeményezés felkarolására és megvalósítására kész Kóródy Lászlóval. Ennek az együttműködésnek a gyümölcse lett a megyénk akkori kórusmozgalmát felvirágoztató **karnagyi klub** intézménye. Ennek köszönhető, hogy megyénk énektanárai és különösen a felnőttek kórusait szervező és vezető karnagyai megismerkedhettek olyan országosan elismert, kiemelkedő felkészültségű zenei szakemberekkel, mint Bárdos Lajos, Párkai István, Maklár Zoltán, Fasang Árpád, Kardos Pál és a magyar zenei élet több más tagjával, akiktől a szakmai ismeretek túl hivatástudatukban is megerősödve végezték léleknevesítő munkájukat. Gazdag publikációs tevékenysége is megyénk komolyzenei igényeit szolgálta. Ennek jelentős része éppen az ifjúság érzelmi nevelését gazdagította, amit az akkori Népművelési Intézet országos terjesztésre is méltónak talált.

A Kórusok Országos Tanácsa megalakulásakor – az elnökség tagjaként – 1973-ban hazánkban az elsők között szervezte meg megyei tagcsoportunkat, melynek fáradhatatlan titkára lett. Ebben a minőségében vonta be – a Megyei Művelődési Központtal szoros együttműködésben - megyénk kicsiny és ifjú dalosait az **Éneklő Ifjúság** mozgalomba, a felnőttek együtteseit pedig az országos minősítést is biztosító hagyományos dalostalálkozóba. Az ő kezdeményező, irányt mutató és tette serkentő munkája nyomán alakultak megyénkben

hagyományos, egy-egy térségre különösen jellegzetes kórustalálkozók: a nívódíjas kórusversenyek, a Rétközi Napok, a Mátészalkai Dalos Tavasz, a Beregi Napok, a Tisza-parti Dalostalálkozó intézményei, melyek lehetőséget adtak a különböző felkészültségű együttesek évenkénti bemutatkozására, s ha kérték, minősítésére. Jelentős kezdeményező és bátorító szerepe volt a nemzetközi hírű Nyírbátori Zenei Napok rendezvényének létrejöttében. Serkentő hatása volt megyénk 11 ének-zenetagozatos iskolája kórusainak Fehérgyarmaton rendezett, évenkénti - minősítést is nyújtó – bemutatkozására.

A **Magyar Kodály Társaság** megalakulása óta az országos szerv elnökségi tagjaként tisztelték a névadó Mester útmutatásait meggyőződéssel követő erőfeszítéseit. Kezdeményezésére alakult meg – közel 300 fővel – hazánk első, legnagyobb létszámú megyei tagcsoportja, melynek nyugdíjba vonulása után is elnöke maradt. Éppen ebben a minőségében talált a komolyzene barátai számára számos lehetőséget a zenei értékek megmentésére, közkinccsá tételére, a hazai és nemzetközi zenei élet kiemelkedő alkotói jeles évfordulóiról való méltó megemlékezésekkel. Csodálatra méltó képessége volt megtalálni az együttműködést mindazokkal, akik egy nemes ügy megvalósítását elősegíthették. A teljesség igénye nélkül emlékezzünk ezek közül néhányra. Mindenek előtt saját főfoglalkozású munkahelye: az akkori Tanárképző Főiskola vezetőivel, tanszéki munkatársaival, az akkor még megyei hatáskörrel is rendelkező Művelődési Központ vezetőivel és főleg ének-zenei előadójával, a Nyíregyházi Zeneiskolával, Nyíregyháza város és a megye kiemelkedő általános- és középiskolai kórusai fenntartóival és vezetőivel, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulattal, a Megyei Könyvtárral, a Városvédő Egyesülettel és bensőséges kapcsolata Nyíregyháza egyházközségeinek vezetőivel. Ezek a kiragadott példák – s bizonyára még többet is említhetnénk – olyan egyházzenei és világi hangversenyek, zenei ismeretterjesztő előadások vagy a tanulóknak egy-egy jeles zeneszerző születése vagy halála évfordulójára emlékező játékos vetélkedőkön való közreműködésére adtak lehetőséget, melyek – szinte élete utolsó hónapjaiban is – kezdeményezésére valósultak meg. Ennek az időszaknak volt különösen szívesen vállalt feladata: a Nyíregyházi Római Katolikus Társszékesegyház Bárdos Lajos Vegyeskarának irányítása.

Felejthetetlen élményt jelentettek megyénk komolyzenebarátai számára azok a hangversenyek, melyek Kodály Zoltán, Bartók Béla, Bárdos Lajos emlékét idézték, vagy azok a szerzői estek, melyeket ma élő kiemelkedő zeneszerzőink személyes részvételével szerveztek. Az a termékeny kapcsolat, melyet a Cantemus kóruscsalád, a Nyíregyházi Főiskola Gaudemus Kórusa, a Vikár Sándor Zeneiskola, a Szabolcsi Szimfonikus Zenekar és megyénk kiemelkedő zenei együttesei vezetőivel kialakított, biztosíték volt arra, hogy az említett rendezvények jellegüknek megfelelő, színvonalas, élményt nyújtó események legyenek.

A komolyzene ifjúsági és felnőtt korú barátait érzelmileg is gazdagító áldozatos tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el. Ezek közül is kiemelkedik: a Kodály Zoltán Közművelődési és Művészeti díj, a Bartók Béla díj, a Nyíregyháza Díszpolgára kitüntető cím és a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje.

Bizonyára sok zenebarát emlékezik még a Megyei Könyvtárban tartott 2009. júniusi ismeretterjesztő előadására, melynek befejezésekor láthatóan fáradtan közölte: az őszi programról egyelőre nem tud tájékoztatást nyújtani. Itt már érezte testi erejének gyengülését. De lelki ereje még volt a folytatásra: októberben a Haydn-évfordulóra emlékező, DVD-vel színesített előadásával. Aztán, bár a lélek kész volt, de a test már erőtelen... Hitbeli meggyőződését erősíthette elhunytá előtt néhány nappal, a **Vatikánból kapott** - XVI. Benedek pápa fotójával ékesített - **emlékirat**, mely félévszázados kiemelkedő egyházzenei tevékenységét méltatja. Ez a csodálatos

ajándék megerősíthette abban a hitében, hogy Kodálynak a mottóban idézett – a fáradt vándorról szóló – könyörgése most az Ő imájaként is meghallgatásra talál: „Én Istenem, adjál szállást!”... Legyen a mi könyörgésünk is Kodály fohászának, Esti dalának befejező mondata: „Adjon Isten jó éjszakát!” Ámen.

(Erdős Jenő)